

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Емил Бачийски
за дисертационен труд на тема:

„ЦИФРОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЮВЕЛИРНОТО ИЗКУСТВО“

от Виктор Иванов Павлов

за присъждане на образователна и научна степен Доктор
по научна специалност „Изкуствознание и изобразителни изкуства“

Научен ръководител: проф. Димитър Делчев

Катедра Метал, ФПИД, НХА

През 2007 г. Виктор Павлов завършва специалност „Художествена обработка на метали“ в НГПИ „Св. Лука“, София, през 2011 г. се дипломира с образователно-квалификационна степен „бакалавър“, а през 2015 г. защитава и магистърска степен в специалност „Метал“ към Факултета за приложни изкуства в НХА. И двете дипломни работи на Павлов в катедра Метал – и в бакалавърската, и в магистърската степен, бяха проектирани и реализирани в областта на съвременната бижутерия и ювелирния дизайн. През целия период на образованието си Виктор Павлов изгради солидна творческа биография чрез участия в множество национални и международни художествени проекти, изложби, изложения, фестивали и форуми за изкуство в България, Румъния, Чехия, Германия... Осъществява и две самостоятелни изложби в София и Бургас. Активната си артистична дейност, отново в сферата на бижутерията, той продължи и по време на научноизследователската работа.

След проведен конкурс е зачислен като редовен докторант към катедра Метал със заповед № 0331 - У на Ректора на НХА от 17. 10. 2016 г., а за научен ръководител е определен един от най-големите специалисти в разглежданото направление у нас – създателят на Ателието по бижута в НХА, проф. Димитър Делчев. Докторантът е изпълнил успешно всички дейности по обучението, положил е всички изпити, съгласно индивидуалния учебен план, като при

реализация на дисертацията няма допуснати нарушения. С решения на Катедреният съвет от 14. 05 и 15. 04. 2020 г. е предложен за отчисляване с право на защита и е определен състав на научното жури, потвърдени с решение на Факултетния съвет от 19. 05. 2020 г.

Натрупаният през годините богат практически и технологичен опит, както и усвоените теоретични познания от Павлов, логично водят и до сполучливия избор на конкретна посока за настоящата научна разработка. Към катедра Метал до този момент имаше две научни изследвания върху проблемите на ювелирното изкуство – на Елена Кафеджийска (2012 г.) и Евгения Цанкова (2018 г.), но те бяха фокусирани и разглеждаха главно художествените явления и процеси през XX век. Като цяло в българското изкуствознание няма много теоретични анализи в тази област и може да се каже, че темата „Цифровите технологии в ювелирното изкуство“ е оригинална и актуална, защото преподлага проучване в една слабо позната у нас територия – изследване на съвременни културни процеси в дизайна, на най-новите и модерни технологични практики, на образци и автори, очертали основните тенденции в развитието на бижутерията през XXI век.

Дисертационният труд „Цифровите технологии в ювелирното изкуство“ се състои от увод, три глави, заключение, научни приноси и библиография на цитираните и използвани източници. Към текстовата част от 170 страници е представено приложение от 32 страници, съдържащо 170 илюстрации на основните анализирани произведения. Представен е и автореферат от 28 страници, който напълно отразява композицията на изследването и постигнатите в него резултати. Анализите са подкрепени и от два доклада, целенасочено разработени по теоретични проблеми, пряко свързани с предмета, целите и задачите на дисертацията, като получените изводи умело са внедрени в общата теза. През 2017 и 2018 г., Павлов участва с публикациите „Проектиране и производство на цифрови бижута“ и „Цифрови бижута и социални връзки“ в научните конференции, организирани от НХА, София.

Трудът започва с увод, който представя приетите основни информационни източници, изяснява целите, обект, предмет и методология на изследването. Поставени са конкретни теоретични задачи и проблеми, решаването на които определя и самата структура на дисертацията.

В първа глава на труда е направен исторически преглед на развитието на бижутерията през втората половина на XX век. Основната посока на анализ тук е трансформацията от традиционната представа за бижутото като продукт главно на приложните изкуства към медия за демонстрация на независими от всякаква функционалност артистични идеи. Превърнало се през хилядолетията в синоним на скъп декоративен предмет, реализирано главно от благородни метали и скъпоценни камъни, изпълнявано чрез сложни технологични и занаятчийски практики и служещо главно за украса на тяло и облекло, а по-късно и като символ на определен йерархически статус, през XX век бижутото придобива нова социална и културна позиция. От аксесоар с характерно предназначение, материална стойност, регламентирана функция и изисквания за ергономичност и размери, то преминава чрез въвеждането на нестандартни материали и технологии, чрез изчистване на форма и конструкция към ролята на художествен обект, концентриран върху авторска идея и послание: „да се отбележи стойността на въображението много над материалната същност“ (стр. 21). С кратко представяне на основните школи, автори и произведения, Павлов изследва процесите в понякога конфликтните зони между занаят, дизайн и изкуство с цел търсене на дефиниция за понятието съвременна бижутерия. Тук бих препоръчал по-обстойно и задълбочено съпоставяне на употребените термини: стандартна и масова бижутерия, висок клас бижутерия, студийна и авторска бижутерия, ювелирен обект – част от интериора, мини-скулптура... От друга страна, положително е подчертаването на разликите в индивидуални творчески подходи и неконвенционални решения, достигащи например до независимост на бижутото от човешкото тяло (стр. 37) или изобщо отпадането на

